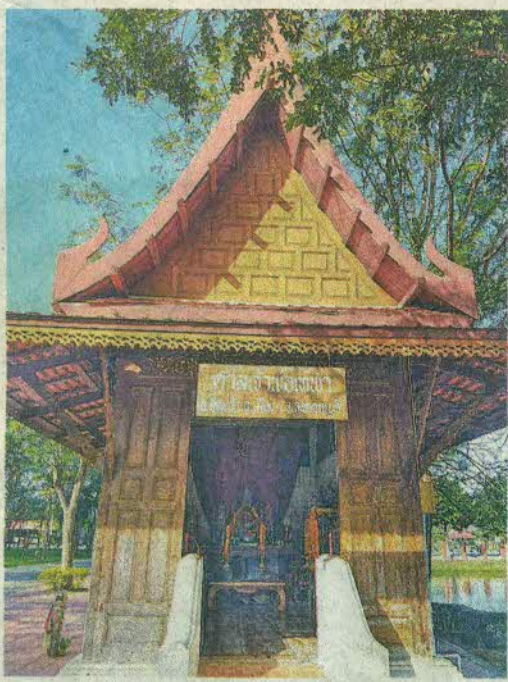

ใครคุมน้ำ คนนั้นครองอำนาจ

บรรดาชัย-สุจิตต์ ทอดน่อง

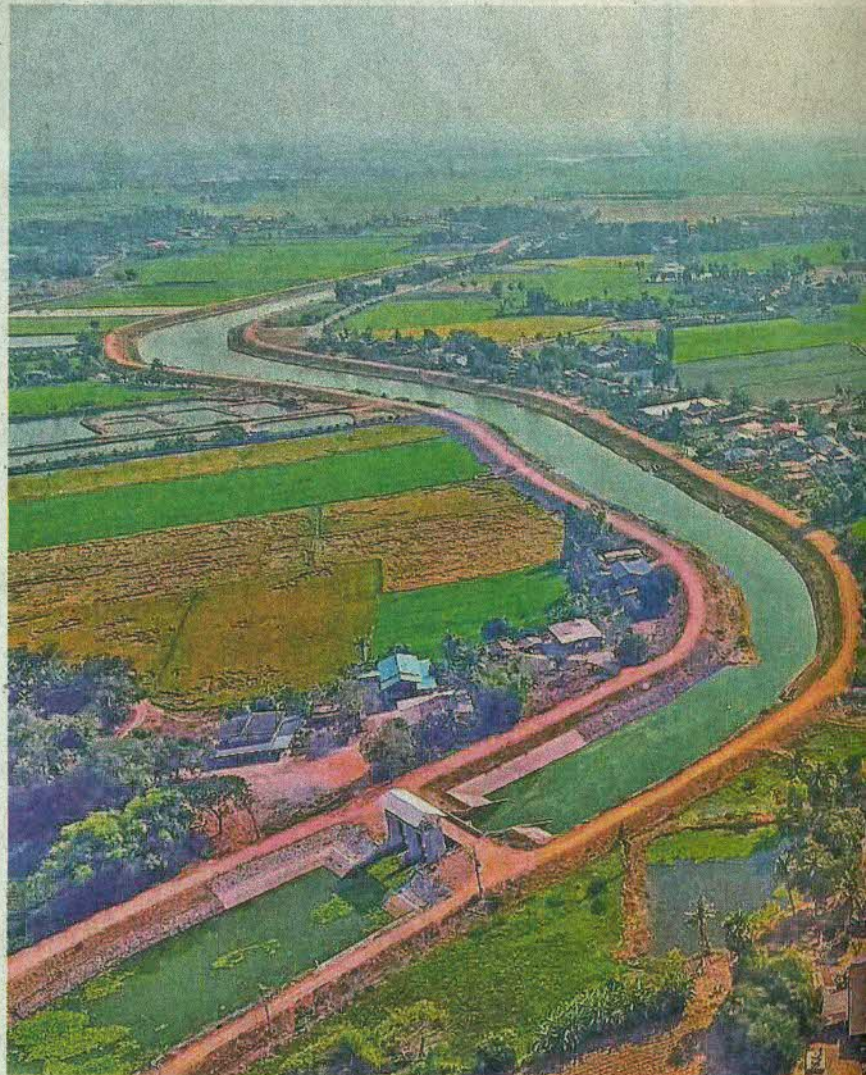
‘สะกดตีสิทรี’ เมืองสุพรรณ

ศาลเจ้าพ่อเทพา บริเวณสระทั้ง 4

โครคูมน้ำ คน บรรคัชัย-สุ 'สระศักดิ์สิทธิ์'

เสาร์ ประชาชื่น

www.facebook.com/ScoopMati

เป็นอีกหนึ่งตอนที่สร้างความเพลิดเพลินใจผ่านหน้าจอให้ผู้รับชมรายการ "ขรรค์ชัย-สุจิตต์ ทอดน่องท่องเที่ยว" เป็นอย่างยิ่ง เมื่อ (อดีต) สองกุมารสยามนำแฟนฯ เดินทางไปยังเมืองสุพรรณบุรีอันเป็นที่ตั้งของ "สระทั้ง 4" ได้แก่ สระแก้ว สระคา สระยมนา และ สระเกษ โดยบอกเล่าเรื่องราว "น้ำศักดิ์สิทธิ์ของพญานาคจากสระทั้งสี่เมืองสุพรรณ"

ISUZU

2478 กระทั่งต่อมาทาง จ.สุ
พัฒนาโดยปรับภูมิทัศน์ให้ส

สระแก้ว หนึ่งใน 4 สระศักดิ์สิทธิ์แห่งเมืองสุพรรณบุรี

สระเกษ สันนิษฐานว่าเป็นชื่อที่เรียกมาตั้งแต่สมัยอยุธยา เช่นเดียวกับสระศักดิ์สิทธิ์อีก 3 แห่ง

ISUZU

2478 กระทั่งต่อมาทาง จ.สุพรรณบุรี พัฒนาโดยปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงามให้ท้องถิ่นดูแลเมื่อ พ.ศ.2548
 ชวรคชัยและสุจิตต์ยังเชิญถึงผู้คนร่วมสมัยใน “ทุ่งกุลารักรากา” “จอมปลวก” เพราะคือสัญลักษณ์ของอำนาจที่ผู้คนคุมอำนาจยุคโบราณ

“ข้อมูลจากคนทุ่งกุลารักรากา ทำให้นึกถึงนิทานเรื่องเจ้าชายสาหร่ายน้ำผึ้ง นิทานกษัตริย์อยุธยา ตำนานบอกว่า เดิมเป็นเด็กเลี้ยงวัวอยู่หมู่บ้านที่มีจอมปลวกใช้จอมปลวกเป็นบัลลังก์นั่งว่าราชการเล่นกับเพื่อนวันหนึ่งเล่นสังเวยประหารเด็กๆ ด้วยกันโดยใช้ไม้ซี่ดอกที่สานกระบุงพันคอปรากฏว่าคอขาดจริง ช่วงนั้นแผ่นดินว่างกษัตริย์พอดี มีการทำพิธีเสี่ยงทายนำเครื่องราชกกุธภัณฑ์ลงเรือสุพรรณหงส์ พอผ่านมาถึงหมู่บ้านนี้ เรือหยุดไม่ยอมแล่นต่อ พร้าหมัดจึงเป่าสังข์ แล้วเชิญเด็กเลี้ยงวัวขึ้นเพราะสั่งให้น้ำผึ้งไหลรดหัวเรือ

ไม่เพียงเท่านั้น ยังเล่าเรื่องบาดาล แดกต่างจากภาคอื่น

ยังเมืองโบราณไม่ไกลจาก 4

เจ้าพ่อสุนทัน กับเมืองเดินทางต่อไปยังเมืองโบราณ

ดำเนินรายการโดย เอกภัทร เชิดธรรมธร เผยแพร่ผ่านเฟซบุ๊ก มติชนออนไลน์ ข่าวสด ศิลปวัฒนธรรม และยูทูบมติชนทีวีเช่นเคย

ตาน้ำโบราณ สู่สระศักดิ์สิทธิ์

เปิดรายการด้วยภาพความร่มรื่นของสระศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งปัจจุบันกลายเป็นส่วนหนึ่งของสวนสาธารณะในเทศบาลตำบลท่าเสด็จ ได้รับการดูแลเป็นอย่างดี

ชวรคชัย บุญปาน หัวเรือใหญ่ค่าย “มติชน” คงคู่ สุจิตต์ วงษ์เทศ คอลัมนิสต์ในเครือ ลงนั่งเก้าอี้ข้างสระในอิริยาบถสบายๆ ก่อนที่ทั้งคู่จะค่อยๆ เล่าเรื่องราวความหลังในครั้งอดีต แล้วเชื่อมโยงหลักฐานประวัติศาสตร์อย่างลึกซึ้ง

“สมัยผมและชวรคชัยยังเป็นนักศึกษาเมื่อ 50 ปีที่แล้ว เป็นที่รู้กันว่า ถ้ามาสุพรรณฯ ก็ต้องมาที่นี่ แต่มายาก ไม่เหมือนตอนนี้ สะดวกสบายมาก ถูกจัดเป็นสวนสาธารณะอย่างดี เมื่อตรวจสอบเอกสารโบราณย้อนกลับไปได้ทั้งหมด โดยเฉพาะพระราชหัตถเลขาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทำให้ถูกคิดว่าสระเหล่านี้เกี่ยวข้องกับราชวงศ์สุพรรณภูมิซึ่งมีบทบาทสูงต่อเมืองสุพรรณ ต่อมาราชวงศ์นี้ไปยึดกรุงศรีอยุธยา

เพราะฉะนั้นเมื่อมีพิธีบรมราชาภิเษก และถือน้ำพิพัฒน์สัตยาตั้งแต่สมัยอยุธยาเป็นต้นมา ต้องมาดื่มน้ำที่นี่ ผมเชื่อว่าเกี่ยวข้องกับถิ่นฐานเดิมของบรรพชนกษัตริย์อยุธยาซึ่งมาจากสุพรรณฯ รัชกาลที่ 5 เสด็จฯ สระน้ำศักดิ์สิทธิ์ใน พ.ศ.2451 และทรงบันทึกไว้ว่ามีเจ้าพนักงานคอยดูแลสระน้ำประจำ โดยเป็นตำแหน่งที่สืบมาตั้งแต่สมัยอยุธยา ถึงรัตนโกสินทร์ เพิ่งมายกเลิกไปสมัยรัชกาลที่ 7 นี่เอง” สุจิตต์เปิดประเด็นก่อนย้อนลึกกลับไปนานนับพันปี

สระยมนา สะอาด สวยงาม ร่มรื่น ไม่แพ้สระอื่นๆ

“น้ำคือหัวใจในการตั้งชุมชน บ้านเรือน ใครคุมน้ำ คนนั้นมียอำนาจเชื่อว่าเดิมทีนี่คือตาน้ำขั้วที่ไม่แห้งเลยตลอดปี กลายเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ต่อมาจึงค่อยขยายและพัฒนาเป็นสระในภายหลัง ส่วนชื่อสระแก้ว สระคา สระยมนา และสระเกษ คงมีมาตั้งแต่สมัยอยุธยา จึงใช้สืบมาถึงทุกวันนี้ โดยไม่มีใครกล้ากินน้ำในสระ เพราะเชื่อถึงความศักดิ์สิทธิ์ มีเรื่องเล่าว่าครั้งหนึ่งฝนตกหนัก น้ำล้นจากสระลงไปถึงทุ่งนา ปลูกาแหวกว่ายตามกระแสน้ำ ชาวบ้านก็จับไปกิน ปรากฏว่าคนกินเป็นโรคคุดทะราดกันหมด จากนั้นมาชาวเมืองสุพรรณไม่กล้าจับสัตว์น้ำในสระอีกเลย”

สระศักดิ์สิทธิ์แห่งนี้ ได้รับการขึ้นทะเบียนโบราณสถานตั้งแต่ พ.ศ.

เยี่ยมชมพระปรางค์วัดพระธาตุสวนแดง ซึ่งชวรคชัย บุญปาน ร่วมกับกรมศิลปากรในการบูรณะส่วนยอด คือ ‘นาคูศ’

ภิกษุวัดพระธาตุสวนแดง เข้ามากล่าวขอบคุณ ชวรคชัย บุญปาน ที่เคยช่วยบูรณะนาคูศพระปรางค์

ทัศนียภาพสระศักดิ์สิทธิ์ในปัจจุบันนับพันปี ไม่เคยเหือดแห้ง

แม่น้ำ คนนั้นครองอำนาจ ศรีชัย-สุจิตต์ ทอดน่อง ศักดิ์สิทธิ์' เมืองสุพรรณ

คูน้ำคันดินเมืองโบราณมิ่งกระเทียม

ISUZU

GPSiam
จีพีเอสไอแอม
Work of Professional

2478 กระทั่งต่อมาทาง จ.สุพรรณบุรี ร่วมกับกรมศิลปากร จับมือกัน
พัฒนาโดยปรับภูมิทัศน์ให้สวยงามอย่างที่เห็นในปัจจุบัน แล้วถ่ายโอน

ของชาว “ลาวเวียง” ไม่ไกลจากสระศักดิ์สิทธิ์
สุจิตต์ฝ่าเปลวแดด ทอดน่องพร้อมเล่าถึงความสำคัญของเมือง

ผสมยอยุยา เช่นเดียว

มีแพ้สระอื่นๆ

ใครคนนั้น คนนั้นมีอำนาจ
อดปี กลายเป็นสถานที่
สระในภายหลัง ส่วนชื่อ
มีมาตั้งแต่สมัยอยุธยา จึง
สระ เพราะเชื่อถึงความ
น้ำฝนจากสระลงไปถึงทุ่ง
จับไปกิน ปรากฏว่าคนกิน
องสุพรรณไม่กล้าจับสัตว์

โบราณสถานตั้งแต่ พ.ศ.

คุณ ชรรค์ชัย บุนปาน ที่

2478 กระทั่งต่อมาทาง จ.สุพรรณบุรี ร่วมกับกรมศิลปากร จับมือกัน
พัฒนาโดยปรับภูมิทัศน์ให้สวยงามอย่างที่เห็นในปัจจุบัน แล้วถ่ายโอน
ให้ท้องถิ่นดูแลเมื่อ พ.ศ.2549

ชรรค์ชัยและสุจิตต์ยังเชื่อมโยงกลับมายังภูมิปัญญาที่ตกทอดมา
ถึงผู้ร่วมสมัยใน “ทุ่งกุลารั” ทางภาคอีสานว่า เวลาตั้งหมู่บ้านจะ
ทำการหา “จอมปลวก” เพราะบ่งบอกว่ามี “ตาน้ำ” ได้ดิน จอมปลวก
คือสัญลักษณ์ของอำนาจ ที่ไหนมีจอมปลวกที่นั่นมีตาน้ำ คนคนนั้น คือ
คนคุมอำนาจยุคโบราณ

“ข้อมูลจากคนทุ่งกุลารั
ทำให้นึกถึงนิทานเรื่อง
เจ้าชายสายน้ำผึ้ง นิทาน
กษัตริย์อยุธยา ตำนาน
บอกว่า เดิมเป็นเด็กเลี้ยง
วัวอยู่หมู่บ้านที่มีจอมปลวก
ใช้จอมปลวกเป็นบัลลังก์
นั่งว่าราชการเล่นกับเพื่อน
วันหนึ่งเล่นสังเวยประหาร
เด็กๆ ด้วยกันโดยใช้ไม้ซี่
ตอกที่สานกระบุงพินค่อ
ปรากฏว่าคอขาดจริง ช่วง
นั้นแผ่นดินว่างกษัตริย์
พอดี มีการทำพิธีเสี่ยงทาย
นำเครื่องราชกกุธภัณฑ์ลง
เรือสุพรรณหงส์ พอผ่าน
มาถึงหมู่บ้านนี้ เรือหยุดไม่
ยอมแล่นต่อ พรหมณ์จึง
เป่าสังข์ แล้วเชิญเด็กเลี้ยงวัวขึ้นเป็นกษัตริย์ ได้ชื่อว่า พระเจ้าสายน้ำผึ้ง
เพราะสั่งให้น้ำผึ้งไหลรดหัวเรือได้”

ไม่เพียงเท่านั้น ยังเล่าเรื่องราวน่าฟังของนาคอุษาคเนย์ซึ่งอยู่ใต้
บาดาล แตกต่างจากนาคอินเดียซึ่งสถิตอยู่บนฟ้าก่อนทอดน่องต่อไป
ยังเมืองโบราณไม่ไกลจาก 4 สระศักดิ์สิทธิ์

เจ้าพ่อสุนทน์ กับเมืองโบราณบึงกระเทียม

เดินทางต่อไปยังเมืองโบราณบึงกระเทียม และศาลเจ้าพ่อสุนทน์

ทัศนียภาพสระศักดิ์สิทธิ์ในปัจจุบันซึ่งเชื่อว่าเป็น ‘ตาน้ำ’ โบราณมา
นานนับพันปี ไม่เคยเหือดแห้ง

ของชาว “ลาวเวียง” ไม่ไกลจากสระศักดิ์สิทธิ์

สุจิตต์ฝ่าเปลวแดด ทอดน่องพร้อมเล่าถึงความสำคัญของเมือง
โบราณแห่งนี้ว่าเกิดขึ้นหลังจากที่เมืองอุททองลดความสำคัญลงโดยมีการ
พบเศษภาชนะดินเผาอายุราว พ.ศ.1500-1600 เป็นจำนวนมาก หลัก
ฐานสำคัญคือคูน้ำคันดินขนาดใหญ่

“เมืองนี้อยู่ใกล้พระราชฐานแดง กึ่งกลางระหว่างเมืองอุททอง กับ
เมืองสุพรรณ จุดที่ยืนอยู่นี้เป็นถนนที่ชาวบ้านทำใหม่ข้ามคูเมือง ที่ตอน
นี้เรียกบึงกระเทียม มีลำน้ำบึงกระเทียมที่เชื่อว่าเป็นบึงสำคัญแยกจาก

ลำน้ำท่าว่า มาถึงเมือง
โบราณ ลำน้ำนี้ในอดีต
เชื่อมโยงลงไปถึงเมือง
อุททอง สุพรรณฯ เพราะ
ฉะนั้นเมืองบึงกระเทียม
เป็นส่วนหนึ่งของเมือง
อุททอง แต่คนละสมัยกัน
คือเกิดขึ้นหลังเมืองอุททอง
ลดความสำคัญลง”

บริเวณใกล้เคียง ยัง
มี “ศาลเจ้าพ่อสุนทน์” อัน
เป็นที่สักการะของชาวบ้าน
ในชุมชนบ้านดินเบ็ด ซึ่ง
เกิดขึ้นใหม่หลังจากเมือง
บึงกระเทียมร้างไปในช่วง
ปลายกรุงศรีอยุธยาหรือ
รัตนโกสินทร์ ตามประวัติ
ระบุว่า เป็นชุมชนที่ถูก

กวาดต้อนมาจากเวียงจันทน์ในสมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

พระราชฐานแดงที่เคยเดินเท้า ‘ลัดทุ่ง’

ปิดท้ายที่พระราชฐานแดง ตำบลศาลาขาว อำเภอเมือง ซึ่งชรรค์
ชัย-สุจิตต์ บอกว่าสะท้อนถึงการมีชุมชนขนาดใหญ่อยู่บริเวณนี้ โดยทั้ง
คูเคยเดินทางมาถึงพระปรางค์องค์นี้ตั้งแต่เป็นนักศึกษาคณะโบราณคดี
ม.ศิลปากร เมื่อราว 50 ปีก่อน พร้อมศาสตราจารย์ศรีศักร วัลลิโภดม
ชรรค์ชัย ที่วันนั้นนั่งเก้าอี้ครองอาณาจักรมิติน ย้อนเล่าอดีตอย่าง
สนุกสนานว่า “โอ้ยยยย ต้องเดินลัดทุ่งนา พระปรางค์สูงพุงมาก ตอน
นั้นยังไม่ได้ซ่อม เมืองสุพรรณเป็นเมืองใหญ่และสำคัญมาก นอกเหนือ
จากแหล่งโบราณสถาน ขอให้หน่วยงานต่างๆ อย่าละเลยการดูแลภูมิ
ทัศน์โดยภาพรวม โดยเฉพาะแหล่งน้ำลำคลอง รวมถึงคูเมืองโบราณ
ต่างๆ ให้มีประโยชน์ต่อผู้คนในปัจจุบันเหมือนคูเมืองอุททอง”

มาถึงตรงนี้ สุจิตต์ชี้ชวนให้ชม “นาสุล” เหนือองค์ปรางค์ล้ำค่า
เป็นผลงานที่กรมศิลปากรร่วมกับชรรค์ชัยในการสร้างเลียนแบบของ
เก่า โดยมี บรรหาร ศิลปอาชา เป็นผู้เชิญขึ้นประดิษฐานอย่างสง่า
งาม เมื่อ พ.ศ.2553

เป็นอันจบทริปเมืองสุพรรณด้วยความอิ่มใจ ก่อนมุ่งหน้าวางแผน
ทอดน่องโลกเก๋ขึ้นต่อไปที่แพนาแพนห้ามพลาด!

พรรณราย เรือนอินทร์